

JULKISTEN TYÖVOIMA- JA YRITYSPALVELUJEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TYÖVOIMA-KOULUTUKSEN MYÖNTÄMISVALTUUDEN JAKO SEKÄ PALKKATUETTUUN TYÖHÖN JA STARTTIRAHAN VARATTUJEN TYÖTTÖMYYSETUUSMÄÄRÄRAHOJEN JAKO VUONNA 2023

Lähtökohdat

Julkisilla työvoima- ja yrityspalveluilla toteutetaan työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikkaa. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikalla torjutaan työttömyyttä ja työmarkkinoiden kohtaantongelmia, tuetaan työvoiman nopeaa työllistymistä ja osaamisen kehittämistä, alkavaa yritystoimintaa sekä yritysten kansainvälistymistä ja kasvua. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikalla kehitetään pk-yritysten pitkän aikavälin kilpailukykyä ja vaikutetaan myös toimintaympäristön muutoksiin, joita aiheuttavat digitalisaatio, globalisaatio, väestön ikääntyminen sekä energiapolitiikan ja ilmastonmuutoksen tuomat haasteet.

Painotuksena on työttömyyden alentaminen, nopea työllistyminen ja kasvun vauhdittaminen vastaamalla yritysten työvoima- ja osaamistarpeisiin sekä luomalla edellytyksiä uudelle yritystoiminnalle. Yritysten kehittymistä, rakennemuutosten hallintaa ja työurien jatkumista tuetaan toteuttamalla työttömien ja yritysten tarpeiden mukaista työvoimakoulutusta, yritystoiminnan kehittämispalveluja sekä valmennusta työntekijän palkkaamisessa ja työnantajavalmiuksien kehittämisessä. Uusien yritysten syntymistä edistetään starttirahalla ja antamalla alkaville yrityksille kokonaisvaltaista tukea niiden elinkaaren alkuvaiheissa neuvonnan ja koulutuksen keinoin.

Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen momentin määrärahan keskeisimmät käytön kohteet ovat työvoimakoulutuksen ja valmennusten hankinta, palkkatuettu työ, starttiraha, työllisyyspoliittinen avustus sekä yritystoiminnan kehittämispalvelut. Työllisyyden edistämisen kuntakokeiluihin osallistuvat kunnat tekevät kokeiluihin ohjatuista asiakkaista palkkatuki- ja starttirahapäätöksiä sekä eräitä korvauspäätöksiä valtion lukuun. Kokeilusta annettu laki on voimassa vuoden 2024 loppuun asti. Kuntien tekemiin edellä mainittuihin päätöksiin käytetään työllisyys- ja työttömyysetuusmäärärahoja samalla tavoin kuin työ- ja elinkeinotoimiston tekemiin vastaaviin päätöksiin. Lisäksi kokeilukunnat voivat ohjata asiakkaitaan työllisyysmäärärahoilla hankittuihin palveluihin.

Palkkatuettua työtä (so. valtionhallintoon työllistäminen ja palkkatuki) rahoitetaan työttömyysetuusmäärärahoista peruspäivärahaa vastaavaan määrään asti ja ylittävä osuus rahoitetaan työllisyysmäärärahoista. Yrittäjäksi ryhtyville työttömille maksettava starttiraha rahoitetaan kokonaan työttömyysetuusmäärärahoista ja muille kuin työttömille maksettava starttiraha kokonaan työllisyysmäärärahoista.

Työllisyys- ja työttömyysetuusmäärärahat vuoden 2023 talousarviossa

Työllisyysmäärärahat on budjetoitu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan momentille 32.30.51 ja työttömyysetuusmäärärahat sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonalan momenteille 33.20.50 ja 33.20.52.

Vuoden 2023 talousarviossa momentille 32.30.51 (Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut, siirtomääräraha 2 v) on osoitettu yhteensä 220 912 000 euroa. Vuoden 2022 varsinaiseen

talousarvioon verrattuna määrärahaa on 63 614 000 euroa, noin 22 %, vähemmän. Määrärahataso laskee mm. kertaluonteisten lisäysten poistumisesta ja uudelleenkohdennuksista johtuen. Päättyvien hankkeiden vaikutus on noin 18 900 000 euroa käsittäen Perhevapailta töihin –hankkeen, rekrytointitukikokeilun, turvealalta poistuvien yritysten ja työntekijöiden tukemisen ja työkykyohjelman päättymisen. Lisäksi momentilta on siirretty 15 000 000 euroa TE-digihankkeeseen momentille 32.01.10, 10 000 000 euroa jatkuvan oppimisen osaamiskeskuksen rahoituksena momentille 29.01.04 ja 9 300 000 euroa TE-toimistoihin työllistettyjen henkilötyövuosien laskennallisia menoja vastaava määräraha momentille 32.01.03.

Momentin 32.30.51 määrärahojen lisäksi vuonna 2023 on käytettävissä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan momenteille vuoden 2023 talousarviossa budjetoitua määrärahaa palkkatuettuun työhön ja starttirahaan yhteensä 195 000 000 euroa, jakautuen eri momenteille seuraavasti: 53 000 000 euroa momentilla 33.20.50 (Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksista, arviomääräraha) ja 142 000 000 euroa momentilla 33.20.52 (Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta, arviomääräraha).

Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa on sovittu, että työttömyysetuusmäärärahat jaetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämisen ja hallintokeskukselle (KEHA-keskus), joka kirjaa vuoden 2023 lopussa määrärahat ELY-keskuksille käytön mukaisesti. Tämä toimintatapa helpottaa ELY-keskusten määrärahan hallintaa ja seurantaa. Työttömyysetuusmäärärahan sidontaa seurataan maksuperusteisesti kuukausittain sekä ELY-keskuksissa, KEHA-keskuksessa että työ- ja elinkeinoministeriössä ja näin pystytään varmistamaan, että arvioitu määräraha ei ylity. Tämä toimintatapa sujuvoittaa ELY-keskusten määrarahaseurantaa, määrärahan hallintaa sekä mahdollisia määrärahan lisäyksiä ja palautuksia sosiaali- ja terveysministeriölle.

ELY-keskusten käytettävissä olevaksi määrarahaksi on alustavasti määritelty yhteensä 382 822 000 euroa. Määrarahasta 195 000 000 euroa on sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan momenttien määrärahaa ja 187 822 000 euroa vuoden 2023 talousarvion momentin 32.30.51 määrärahaa sisältäen valtionhallintoon työllistämiseen varatun määrärahan.

Alueellisen määrarahajaon kriteerit

Perusjaon kriteerit (momentti 32.30.51)

Perusjaossa jaetaan osa määrärahoista ja siinä on mukana momentin 32.30.51 määrärahoista 91 430 000 euroa. Perusjako esitetään tehtäväksi samoilla kriteereillä kuin vuonna 2022, mutta alueiden sidontatilanne on huomioitu eri tavoin kuin vuonna 2022. Perusjaossa on huomioitu lokakuun lopussa sitomattomana olevat määrärahat osana perusjakoa pl. yritystoiminnan kehittämisspalvelut ja rekrytointitukikokeilu. Kullekin alueelle jaettiin perusjaon mukaisen määrärahan ja lokakuun lopussa sitomattomana olevan määrärahan määrän erotuksen verran uutta vuoden 2023 määrärahaa. Menettely tasoittaisi eroja alueiden välillä.

Perusjako on jaettu painottaen alueiden työttömien ja aktivointiasteeseen luettavissa palveluissa olevien määrää 55 %:lla ja vaikeasti työllistyvien määrää 30 %:lla. Lisäksi 15 % perusjaosta on jaettu tasasuurena eränä kaikille ELY-keskuksille.

Muut määrärahan jakoperusteet (momentti 32.30.51)

Momentin 32.30.51 määrärahojen eri käyttötarkoituksista ja ELY-keskusten työnjaosta johtuen on ELY-keskuksille jaettu perusjaosta poikkeavilla kriteerillä yhteensä 90 422 000 euroa.

ELY-keskuksille on jaettu maahanmuuttajien kotoutumiskoulutukseen 75 022 000 euroa, joka on 21 724 000 euroa suurempi kuin vuonna 2022 jaettu määräraha. Kotoutumiskoulutukseen varattavasta määrarahasta 53 562 000 euroa ehdotetaan jaettavaksi samoilla kriteereillä kuin vuonna 2022. Määräraha jaetaan ELY-keskuksille painottaen ulkomaalaisia työnhakijoita 50 %:lla, ensimmäistä kertaa laadittujen kotoutumissuunnitelmien määrää 40 %:lla ja alueelle muuttaneiden pakolaisten määrää 10 %:lla. Koulutuksen järjestämisen jatkuvuuden kannalta minkään ELY-keskuksen määrärahaa ei ole alennettu yli 10 %. Määrarahasta 21 460 000 euroa jaetaan ELY-keskuksille tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten määrän perusteella painottaen tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten 18 vuotta täyttäneiden määrää 70 %:lla ja tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten työnhakijaksi ilmoittautuneiden määrää 30 %:lla.

Yritystoiminnan kehittämisspalvelujen hankintaan on jaettu 13 000 000 euroa neljälle tehtävälle hoitavalle ELY-keskukselle (Häme, Etelä-Savo, Keski-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa). Jakoperusteina on käytetty kertyneitä palvelun toteumatietoja ja arviota määrärahan käytöstä ja palvelujen myöntämisestä RR-ELYittäin vuonna 2022, arviota tulevalle vuodelle siirtävistä määrärahoista sekä tietoja yritysten toimipaikkamääristä alueittain. Vuoden 2022 varsinaiseen aluekohtaiseen jakoon verrattuna määrärahaa vähennettäisiin Hämeen ELY-keskukselta 100 000 euroa ja Etelä-Savon ELY-keskukselta 600 000 euroa. Määrärahaa lisättäisiin 500 000 euroa Keski-Suomen ELY-keskukselle ja 200 000 euroa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle.

Uudenmaan ELY-keskus koordinoi valtakunnallista Työllistä taidolla -palvelua. Perusjaon ulkopuolella huomioidaan hankkeen rahoittamiseksi 2 400 000 euroa vastaten Uudenmaan ulkopuolella olevien toimijoiden marraskuussa 2022 arvioitua palvelutarvetta. Vastaavaa menettelyä on sovellettu aiempina vuosina Työllistä taidolla -hankkeen rahoituksessa.

Määräraha- ja myöntämisvaltuusjakoesitys

Valtionhallintoon työllistämisen työllisyysmäärärahoja, yhteensä 5 970 000 euroa ja työtömyysetuusmomenteille varattuja määrärahoja 3 000 000 euroa ei jaeta alueille, vaan valtion kirjanpitoyksiköille on annettu kaikille kolmelle momentille (32.30.51, 33.20.50 ja 33.20.52) kirjausoikeus TE-toimiston tekemän päätöksen mukaisesti. Momentin 32.30.51 osalta po. määrärahat ovat työ- ja elinkeinoministeriössä ja momenttien 33.20.50 ja 33.20.52 osalta sosiaali- ja terveysministeriössä. Aiemmistä vuosista poiketen TE-toimistoihin työllistämiseen ei jaeta lainkaan valtionhallintoon työllistämisen kiintiötä johtuen siitä, että määräraha on siirretty TE-toimistojen toimintamenoihin. Vuodesta 2023 alkaen TE-toimistoihin ei ole mahdollista työllistää henkilöstöä momentin 32.30.51 määrärahalta.

Momentin 32.30.51 määrarahajako

ELY-keskuksille esitetään jaettavaksi yhteensä 181 852 000 euroa ja työ- ja elinkeinoministeriön päätettäväksi esitetään jätettäväksi yhteensä 39 060 000 euroa. Tästä summasta valtionhallintoon työllistämisen osuus on 5 970 000 euroa, vakuutusturvaan varataan

950 000 euroa, myöhemmin jaettavaksi jätetään 25 003 000 euroa ja muita varauksia varten jätetään 7 137 000 euroa.

Vuoden 2023 määrärahajakoehdotus ja muutokset vuoden 2022 valtioneuvoston määrärahajakoon (20.1.2022) verrattuna (momentti 32.30.51)

ELY-keskus	Jakoehdotus 2023 €	Jako 2022 (20.1.2021) €	Muutos 2023-2022 €	Muutos 2023-2022 %
Uusimaa	41 737 000	79 595 000	-37 858 000	-48 %
Varsinais-Suomi	17 008 000	17 440 000	-432 000	-2 %
Satakunta	6 959 000	6 900 000	59 000	1 %
Häme	16 680 000	17 165 000	-485 000	-3 %
Pirkanmaa	16 093 000	19 408 000	-3 315 000	-17 %
Kaakkois-Suomi	12 296 000	24 406 000	-12 110 000	-50 % *
Etelä-Savo	5 302 000	6 768 000	-1 466 000	-22 %
Pohjois-Savo	8 734 000	9 600 000	-866 000	-9 %
Pohjois-Karjala	6 478 000	6 840 000	-362 000	-5 %
Keski-Suomi	15 637 000	15 680 000	-43 000	0 %
Etelä-Pohjanmaa	5 379 000	5 633 000	-254 000	-5 %
Pohjanmaa	7 774 000	8 732 000	-958 000	-11 %
Pohjois-Pohjanmaa	14 398 000	14 449 000	-51 000	0 %
Kainuu	3 062 000	3 816 000	-754 000	-20 %
Lappi	4 315 000	7 800 000	-3 485 000	-45 %
ELY-keskukset yhteensä	181 852 000	244 232 000	-62 380 000	-26 %
Työ- ja elinkeinoministeriö	39 060 000	40 294 000	-1 234 000	-3 %
Yhteensä	220 912 000	284 526 000	-63 614 000	-22 %

*Kaakkois-Suomen vuoden 2022 osuus sisältää valtakunnalliseen rekrytointitukikokeiluun varatun määrärahan 11 650 000 euroa.

Käytännössä ELY-keskuksilla on käytettävissään momentin 32.30.51 vuoden 2023 talousarvion määrärahaa enemmän kuin mitä jakoehdotuksessa ehdotetaan. Kun jakoehdotukseen lisätään työ- ja elinkeinoministeriöön jätettävät valtionhallintoon työllistämisen määrärahat, yhteensä 5 970 000 euroa, on ELY-keskuksilla käytettävissä yhteensä 187 822 000 euroa.

ELY- keskusten käytettävissä olevat määrärahat (ml. valtionhallintoon työllistämisen) alkuvuonna 2023 (TA 2023) ja alkuvuonna 2022 (TA 2022) sekä muutos (momentti 32.30.51)

ELY-keskus	Käytettävissä yhteensä 2023 €	Käytettävissä yhteensä 2022 €	Muutos 2023-2022 €	Muutos 2023-2022 %
Uusimaa	43 637 000	82 770 000	-39 133 000	-47 %
Varsinais-Suomi	17 468 000	18 715 000	-1 247 000	-7 %
Satakunta	7 189 000	7 300 000	-111 000	-2 %
Häme	17 090 000	18 040 000	-950 000	-5 %
Pirkanmaa	16 573 000	20 958 000	-4 385 000	-21 %

Kaakkois-Suomi	12 646 000	25 131 000	-12 485 000	-50 %
Etelä-Savo	5 462 000	7 043 000	-1 581 000	-22 %
Pohjois-Savo	8 984 000	10 075 000	-1 091 000	-11 %
Pohjois-Karjala	6 708 000	7 390 000	-682 000	-9 %
Keski-Suomi	15 987 000	16 555 000	-568 000	-3 %
Etelä-Pohjanmaa	5 539 000	5 908 000	-369 000	-6 %
Pohjanmaa	7 984 000	9 207 000	-1 223 000	-13 %
Pohjois-Pohjanmaa	14 808 000	15 449 000	-641 000	-4 %
Kainuu	3 202 000	4 091 000	-889 000	-22 %
Lappi	4 545 000	8 225 000	-3 680 000	-45 %
Yhteensä	187 822 000	256 857 000	-69 035 000	-27 %

Päätöksessä esitetään, että työ- ja elinkeinoministeriö voisi tarvittaessa tehdä muutoksia päätösehdotuksen mukaisiin ELY-keskuskohtaisiin määrärahoihin.

Momentin 32.30.51 työvoimakoulutuksen myöntämisvaltuusjako

Momentille 32.30.51 on osoitettu työvoimakoulutuksen hankintaan 65 000 000 euron myöntämisvaltuus. Myöntämisvaltuuden avulla voidaan tehdä pitkäkestoisia talousarviovuoden ylittäviä sopimuksia työvoimakoulutuksen hankinnasta. Työvoimakoulutuksen myöntämisvaltuutta esitetään jaettavaksi ELY-keskuksille yhteensä 56 420 000 euroa ja työ- ja elinkeinoministeriöön jätettäväksi 8 580 000 euroa ministeriön myöhempää päätöksentekoa varten.

Vuoden 2023 työvoimakoulutuksen myöntämisvaltuuden jakoehdotus ja vertailu vuoden 2022 (20.1.2022) jakoon

ELY-keskus	Jakoehdotus 2023 €	Jako 2022 (20.1.2022) €	Muutos 2023-2022 €
Uusimaa	10 240 000	12 050 000	-1 810 000
Varsinais-Suomi	5 690 000	4 950 000	740 000
Satakunta	2 320 000	2 270 000	50 000
Häme	2 060 000	2 080 000	-20 000
Pirkanmaa	6 390 000	6 080 000	310 000
Kaakkois-Suomi	1 410 000	1 660 000	-250 000
Etelä-Savo	1 980 000	1 720 000	260 000
Pohjois-Savo	3 090 000	2 690 000	400 000
Pohjois-Karjala	1 480 000	1 560 000	-80 000
Keski-Suomi	5 410 000	5 040 000	370 000
Etelä-Pohjanmaa	1 730 000	1 500 000	230 000
Pohjanmaa	5 720 000	4 970 000	750 000
Pohjois-Pohjanmaa	4 350 000	5 120 000	-770 000
Kainuu	670 000	610 000	60 000
Lappi	3 880 000	3 370 000	510 000
Alueet yhteensä	56 420 000	55 670 000	750 000
Työ- ja elinkeinoministeriö	8 580 000	9 330 000	-750 000
Kaikki yhteensä	65 000 000	65 000 000	0

Päätöksessä esitetään, että työ- ja elinkeinoministeriö voisi tarvittaessa tehdä muutoksia päätösehdotuksen mukaisiin ELY-keskuskohtaisiin myöntämisvaltuuksiin.

Momenttien 33.20.50 ja 33.20.52 määrärahajako

Työ- ja elinkeinoministeriö ei jaa työttömyysetuusmäärärahaa jokaiselle ELY-keskukselle vaan määrarahat jaetaan kokonaisuutena kirjanpitoyksikkö KEHA-keskukselle ELY-keskusten ja työllisyyden edistämisen kuntakokeiluun osallistuvien kuntien käyttöön. Vuoden 2023 lopussa KEHA-keskus kirjaa määrärahan kullekin ELY-keskukselle ja kokeilualueelle toteutuneen käytön mukaan.

Työttömyysetuusmomenteilta esitetään jaettavaksi KEHA-keskukselle kaikki palkkatukeen ja starttirahaan suunnitellut määrarahat eli 192 000 000 euroa. Valtionhallintoon työllistämiseen varatut määrarahat 3 000 000 euroa esitetään jätettäväksi sosiaali- ja terveysministeriön valtion kirjanpitoyksiköiden kirjauksia varten.

Vuoden 2023 määrärahajakoehdotus momenteilla 33.20.50 ja 33.20.52

	33.20.50	33.20.52	Yhteensä
	€	€	€
KEHA -keskus	51 000 000	141 000 000	192 000 000
Sosiaali- ja terveysministeriö	2 000 000	1 000 000	3 000 000
Yhteensä	53 000 000	142 000 000	195 000 000

Kuten momentin 32.30.51 määrärahojen kohdalla, niin myös työttömyysetuusmäärärahojen kohdalla ELY-keskuksilla on käytettävissään vuoden 2023 talousarvion määrärahaa enemmän kuin mitä jakoehdotuksessa ehdotetaan. Kun jakoehdotukseen lisätään valtionhallintoon työllistämiseen varatut määrarahat, yhteensä 3 000 000 euroa, on ELY-keskuksilla käytettävissä työttömyysetuusmomenteilla yhteensä 195 000 000 euroa.

Päätöksessä esitetään, että työ- ja elinkeinoministeriö yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa voisi tarvittaessa tehdä muutoksia päätösehdotuksen mukaisten valtionhallintoon työllistämiseen varattujen määrärahojen sekä palkkatukeen ja starttirahaan varattujen määrärahojen välillä momenteilla 33.20.50 ja 33.20.52.

Päätöksessä esitetään, että työ- ja elinkeinoministeriö yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa voisi tarvittaessa siirtää KEHA-keskukselle jaettua momenttien 33.20.50 ja 33.20.52 määrärahaa sosiaali- ja terveysministeriölle.